

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL 2020 M. BIRŽELIO 25 D. TRANSLIUOTOS LAIDOS „STUDIJA 50“,
KURIOJE DALYVAVO RŪTA BILKŠTYTĖ**

2020 m. spalio 12 d. Nr. 3-272 (1.2)
Vilnius

1. Vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. liepos 13 d. gavo pranešimą (reg. Nr. 1-1693(7.9) dėl galimai nepažymėtos politinės reklamos, kuriame teirujamasi, *„Ar Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija nepažeidė Politinės reklamos įstatymo ir VRK sprendimų, reglamentuojančių politinės reklamos skleidimo tvarką, kai šių metų birželio 25 d. parengė ir transliavo Lietuvos radijo laidą su rinkimų į Seimą politinės kampanijos dalyve Rūta Bilkštyte, nenurodydami, kad tai yra politinė reklama“*.

2. VRK 2020 m. liepos 16 d. posėdyje tyrimą buvo pavesta atlikti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. VRK 2020 m. liepos 27 d. išsiuntė paklausimus: VšĮ Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai (reg. Nr. 2-877(7.9), Rūtai Bilkštytei (reg. Nr. 2-878(7.9) ir Visuomenės informavimo etikos komisijai (toliau – VIEK) (reg. Nr. 2-879(7.9).

4. 2020 m. rugpjūčio 6 d. VRK gautas VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos atsakymas (reg. Nr. 1-2237(7.9), kuriame nurodoma:

4.1. *„Pabrėžiame, kad aptariamoji programa „Studija 50“ buvo transliuojama 2020 m. birželio 25 d. (ketvirtadienį, 21 val.), kaip tai buvo numatyta LRT RADIJO programų tvarkaraštyje. Per kitus LRT kanalus ši programa nėra transliuojama. 2020 m. liepos 27 d. gavus VRK raštą, laidos įrašas (taip pat ir tinklalaidės (podcast formatu) nedelsiant buvo išimtas iš LRT užsakomųjų visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų katalogo (mediatekos), kol nebus priimtas galiojantis sprendimas šiuo klausimu.“*

4.2. *„R. Bilkštytė (toliau – laidos dalyvė arba pašnekovė) programoje dalyvavo laidos rengėjo ir vedėjo Valentino Mitės (toliau – laidos vedėjas) iniciatyva. Pačiam laidos vedėjui jokių nurodymų ar patarimų, susijusių su laidos dalyvio kvietimu, nei šiuo konkrečiu atveju, nei apskritai nebuvo duota – pašnekovus savo rengiamoms laidoms vedėjas renkasi savarankiškai. Už šią laidą jokio atlygio iš pašnekovės, su ja susijusių ir / ar kitų asmenų negavo – laidos vedėjui V. Mitei buvo sumokėtas įprastas honoraras, numatytas jo sutartyje su LRT.“*

4.3. *„Programos tikslas buvo pristatyti žinomą mokesčių srities ekspertę R. Bilkštytę. Aptariamoje programoje kalbinamos įvairios asmenybės, čia kaip pašnekovai dalyvavo visuomenės*

veikėjai, filologai, poetai, literatūros kritikai, verslininkai, sudėtingo likimo žmonės ir pan. Taigi, aptariamų programų formatas visiškai nesusijęs su rinkimais, politika, politinėmis partijomis ar jų programomis. Į laidą kviečiami dalyviai neskirstomi pagal pareigybes, esamą laikiną ar pastovų politinį statusą, nes laidos klausytojus domina originalios asmenybės, jų biografijos faktai, veikla ir pan.“

4.4. „Pabrėžiame, kad laidoje buvo kalbama ne apie š. m. spalio mėn. vykstančius LR Seimo rinkimus, o apie pašnekovės R. Bilkšytės dalyvavimą 2019 m. rugsėjo mėn. vykusiuose LR Seimo rinkimuose Žiemgalos vienmandatėje rinkimų apygardoje. Iš pokalbio konteksto ir vedėjo užduodamų klausimų eiliškumo <...> galima daryti išvadą, kad apie pašnekovės dalyvavimą rinkimuose klausama kaip apie jos biografijos faktą, o ne siekiant ją propaguoti ar politiškai reklamuoti, juolab, kaip minėta, klausama jau apie įvykusius rinkimus.“

4.5. „už šią programą, jos transliavimą yra atsakinga LRT RADIJO redakcijos vadovė <...>, kurios pareiginiuose nuostatose numatytas radijo programų tinklelio formavimas, radijo programų keitimas, reikalavimas, kad radijo programos atitiktų teisės aktus, reguliuojančius žiniasklaidos darbą, to užtikrinimas ir kt. <...> laidoje politinės kampanijos laikotarpiu nebuvo kalbinami 2020 m. LR Seimo rinkimų politinės kampanijos dalyviai.“

4.6. „Tačiau pats sprendimas pasikviesti į laidą R. Bilkšytę, kuri buvo registruota politinės kampanijos dalyve <...> pripažintinas ginčytinu ir galinčiu šiuo jautriu dėl vykstančios politinės kampanijos laikotarpiu sukelti nereikalingų interpretacijų ir kaltinimų visuomeniniam transliuotojui lygiateisiškumo pretendentų į kandidatus atžvilgiu stoka, noru „slapta pareklamuoti“ galimą kandidatą ir pan. Nors LRT darbuotojams iki politinės kampanijos pradžios buvo pateikta visa šiam politiniam laikotarpiui reikalinga mokomoji medžiaga, paaiškinta, kur galima rasti registruotų politinės kampanijos dalyvių duomenis, surengti specialūs VRK mokymai, laidos vedėjas pateikė paaiškinimą, kad nerado p. R. Bilkšytės duomenų VRK puslapyje nurodytuose sąrašuose, tačiau iš aukščiau pateiktos nuorodos akivaizdu, kad pašnekovė VRK buvo registruota anksčiau, nei įvyko laidos transliacija. <...> Kviesdamas į laidą, vedėjas V. Mitė tikėjosi tik įdomaus ir turiningo pokalbio su pašnekove, kurios profesinė ir kitokia veikla, taip pat biografijos faktai indikavo, kad laida turėtų sudominti LRT RADIJO klausytojus, nes pašnekovė ėjo vadovaujamas pareigas tarptautinėje audito įmonėje „Deloitte & Touche Lietuva“, yra Lietuvos mokesčių konsultantų asociacijos prezidentė, Vilniaus „International Rotary“ klubo vadovė ir kt.“

4.7. „Šiuo aspektu taip pat svarbu pažymėti, kad, nors šiuo metu galiojantis LRT specialusis įstatymas leidžia LRT skleisti politinę reklamą, LRT vadovės sprendimu, siekiant artėjančių rinkimų kontekste išvengti galimų kaltinimų dėl politinio visuomeninio transliuotojo angažuotumo, LRT atsisakė politinės reklamos transliacijų, informavo apie tai VRK ir nepateikė jai atnaujintų politinės reklamos įkainių tam, kad galėtų išlaikyti neutralumą vykstančių politinių procesų atžvilgiu.“

5. 2020 m. rugsėjo 9 d. VRK gautas VIEK atsakymas (reg. Nr. 1-3180(7.9), kuriame nurodoma: *„Komisija nustatė, jog šioje programoje R. Bilkštytė pasakojo apie save, laidos dalyvė buvo pristatoma iš teigiamos pusės, tačiau programos rengėjai klausytojams nepranešė, jog ji yra kandidatė į Seimo narius. Įvertinusi visas nurodytas aplinkybes, Komisija bendru sutarimu išreiškė nuomonę, jog ši programa laikytina politine reklama.“*

6. 2020 m. rugsėjo 14 d. VRK gautas Rūtos Bilkštytės atsakymas (reg. Nr. 1-3269(7.9), kuriame pateikiama ši informacija:

6.1. *„Pareiškiu, kad mano dalyvavimas laidoje nebuvo niekaip susijęs su politine reklama – dalyvauju įvairiose TV, radijo ar portalų laidose visada kuomet pakviečia, nesu valstybės politikė, bei birželio mėnesį dar nebuvo priėmusi pati sau galutinio sprendimo dėl dalyvavimo rinkimuose, net neturėjau politinės programos.“*

6.2. *„Laida buvo organizuota LRT, konkrečiai, laidos vedėjo Valentino Mitės iniciatyva. Kviečiant į laidą nebuvo jokios kalbos, kad laida turi būti mokama, tai nei buvo, nei bus apmokėta“;*

6.3. *„Kaip ir įprastai, taip ir šiuo atveju buvau kviečiama į laidą kaip mokesčių ekspertė, tik dėl laidos formato buvau paprašyta išrinkti tris patinkančius muzikos kūrinius iki 3,5 min. ilgio. Daugiau nieko nebuvo derinta, ar informuota kokie klausimai gali būti.“*

6.4. *„Koks buvo LRT tikslas, ar pagal kokius kriterijus mane atrinko, nežinau, manau, kad esu žinoma mokesčių ekspertė, turinti ir kitų pomėgių, tad tikriausiai atrodžiau kaip potencialiai įdomi pašnekovė. Mano dalyvavimo laidoje tikslas labai paprastas, tas pats dėl ko dalyvauju kitose medijose – platinti mano kaip mokesčių ekspertės žinomumą. Kartais tai būna labai trumpi mokestiniai komentarai Verslo žiniose, ar Žinių radijuje ar kitose radijo ar TV, ar portaluose, kartais – pristatant mane kaip mokesčių ekspertę, bet kartu ir kaip meno kolekcininkę, pvz. žurnale „Moteris“, ar sveiko gyvenimo būdo propaguotoją – 15 min. tv portale ir / ar pan. Mano pragyvenimo šaltinis yra verslo / mokesčių konsultacijos.“*

6.5. *„Laidos autoriaus nepažinojau. Laidos įrašas vyko nuotoliniu būdu <...>. Prieš pat mano laidos įrašą paklausiau porą ankstesnių „Studija 50“ įrašų, tad supratau, kad gal bus kažkokių asmeniškų klausimų apie vaikystę, jaunystę ar panašiai.“*

7. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės (toliau – PKFFK) įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje politinė reklama apibūdinama kaip *politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

8. PKFFK įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punkte nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi politinės kampanijos laikotarpiu neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą*. To paties straipsnio 3 punkte nustatyta, kad politine reklama nelaikomi *politinės kampanijos laikotarpiu per visuomenės informavimo priemones neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas*.

9. 2020 m. birželio 1 d. VRK nario sprendimu Nr. PK1-2020LRS-S102 Rūta Bilkštytė registruota Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidate Žiemgalos vakarinėje rinkimų apygardoje Nr. 46.

10. 2020 m. birželio 25 d. transliuota laida „Studija 50“ trunka kiek daugiau nei 50 minučių, yra keli muzikiniai intarpai. R. Bilkštytė radijo laidoje pristatoma kaip finansų ekspertė.

10.1. Laidoje pirmiausia kalbama apie R. Bilkštytės gimtinę ir vaikystę. „*Gimimo vietos, tėvų, šalies negali pasirinkti, tiesiog taip išpuolė, kad aš ten gimiau. <...> Bet kuo toliau gyvenant tuo labiau atsiranda nostalgija ne šiaip tam kraštui kaip gimtinei, bet būtent jo kraštovaizdžiui <...> kuo toliau tuo labiau jaučiasi ta tokia trauka tam kraštui, kraštovaizdžiui. Kai važiuoji į Joniškį, pravažiuoji Pakruojį, link Linkuvos, link Pašvitinio, jau kai tęsiasi lygumos <...> atrodo kad būtent šitam krašte į visas puses matai kraštovaizdį, horizontą aplinkui ir toks jausmas, kad tu matai, jog žemė nėra plokščia, o apvali.*“

10.2. Vėliau laidoje R. Bilkštytė kalbinama apie studijas. „*Mokiausi gana gerai, buvau labai stipri matematikė, labai patiko matematika, turbūt neturėjau nė vieno kito pažymio kaip geriausią įvertinimą*“. R. Bilkštytė laidoje užsimena ir apie svajonę studijuoti mediciną, „*gal net didesnė svajonė buvo studijuoti mediciną, gal būčiau buvusi visai neblogo gydytoja pagal viską*“. Laidoje aptariamas ir universiteto klubas „Romuva“, kuris vienijo studentus, siekiančius daugiau žinoti apie Lietuvą. „*Man universitetas siejasi su „Romuva“, nes buvau aktyvi dalyvė, per „Romuvą“ pažinau daugiau draugų iš kitų fakultetų. <...> Tos ekspedicijos per Lietuvą padėjo atrasti istoriją. <...> tie susitikimai su žmonėmis buvo ypatingai įdomūs.*“

10.3. Nuo laidos 14 min. kalbama apie mokesťines prievoles. „*Mokesčių sistema yra kaip kraujotakos sistema ir tai kokia yra ta sistema labai svarbu kaip šalies piliečiai jaučiasi ir gyvena. <...> Jeigu daugelis mokesčių mokėtojų nesijaučia, kad už sumokamus mokesčius gauna iš valstybės tai ko tikėtusi <...> tai tuomet atsiranda noras tų mokesčių vengti*“. R. Bilkštytė taip pat svarsto, ar kai kurie politikai teisingai supranta mokesčių sistemą. „*Dažnai politikai daugiau aiškina, kad mokesčių sistema turi būti labai paprasta. Bet jei būtų paprasta, būtų nesąžininga, nes tiek gyventojai, tiek verslas turi labai skirtingas galimybes, nevienodai protingi, nevienodai galingi,*

nevienodos situacijos. Jeigu būtų vienodos sąlygos, tai uždirbti tas pajamas būtų pakankamai sudėtinga vienodai. Tuomet kyla noras tą dalį pajamų nuslėpti“. R. Bilkštytė nurodo ir Lietuvoje taikomų lengvatų trūkumus, „būtent tos lengvatos priimamos nepakankamai aiškiai ir viešai, kam tos lengvatos būtų taikomos. Ir daugumą lengvatų turbūt žino tik mokesčių konsultantai ir tik tai tie, kurie tomis lengvatomis naudojami. Ir tada taip iškreipia konkurenciją. Kaip ir sako, moka mokesčius didesnioji dalis, kuri galbūt nedaugiausia pajamų uždirba, vidutinės, mažos įmonės <...> bet nevisi prisideda prie šalies gerovės“. R. Bilkštytė siūlo, kaip pagerinti mokestinę sistemą. „Turėtų būti pagrindinis principas skatinti veiklą, skatinti gyventojus, ar įmones imtis veiklos, uždirbti pajamas. Ir kitas nemažesnis principas skatinti rodyti pajamas, pelną. <...> skatinti galėtų per investicines lengvatas <...> neapmokestinamas pajamų dydis turėtų būti taikomas šeimai, nes labai priklausomai kokia yra mokestinė našta“.

10.4. R. Bilkštytė kalba apie savo darbinę patirtį. „Kadangi aš su mokesčiais dirbu apie 30 metų, tiek per mokesčių administravimą, tiek sakykim, tarptautinėje kompanijoje, savo įmonę turėjau. Labai didelis spektras su kokiais mokesčių mokėtojais bendravau, mačiau kaip mokesčiai skaičiuojami“. Kalba ir apie vengimą mokėti mokesčius. „Kovojimas su šešėline ekonomika, nėra sisteminis <...> tai iš kokių maitinimo įstaigų, remontininkų, apyvartos, sakykim, gal ir nėra mažos, bet tai nėra pagrindas, daugiau kovojama jau su pasekmėmis, bet ne su pagrindinėmis priežastimis. Tam didžiausią įtaką turi, aš manau, nelabai teisingi mokesčių įstatymai. Jie yra teisėti, tokie, kokie yra, bet perpildyti išimtimis, kurios yra nepamatuotos, ir nėra sisteminio požiūrio, supratimo“.

10.5. Nuo laidos 28 min. kalbama apie politiką. Laidos vedėjas teiraujasi, „Jūs išbandėte ir politiko kelią, dalyvavote kandidatu į Seimą Žiemgalos apygardoje, kaip atrodo tas politiko kelias, veikla, pamačius iš arčiau?“, R. Bilkštytė atsako: „Mano politiko kelias buvo labai trumpas, dalyvavimas rinkimuose dar nėra politiko kelias. Jeigu atvirai, tai tas dalyvavimas rinkimų kampanijoje, man paliko turbūt patį geriausią įspūdį, man buvo pati geriausia situacija, vos ne sakyčiau dievo dovana, kad galėjau dalyvauti ir susitikti su tiek savo kraštiečiais, pristatyti savo idėjas, išklausti juos, išgirsti kokios yra problemos, kodėl jie yra Lietuvos aruodas, Joniškio kraštas, kur yra pačios pačios derlingiausios žemės, darbštūs žmonės, kiek yra mirusių kaimų, sodybų, apleisti miesteliai, koks gražus Žiemelio miestelis ir kol kas apleistas. Man taip įdomu, kad latviai atranda šį nuostabų kraštą“. R. Bilkštytė pažymi politinės kampanijos naudą: „rinkiminė kampanija yra labai gera galimybė pristatyti savo viziją, mano profesinėje srityje, mokesčių sistema yra kaip kraujotakos sistema, labai svarbu, ar mokesčiai yra teisingi <...>, kad norėtų žmonės sugrįžti į mano kraštą, į kaimiškas vietas, kad jaunimas neklaustų kodėl mums likti Joniškyje? Kad jiems būtų aišku, kad čia ateis investicijos, kad jie gali čia gyventi. <...> Kaip supratau daug bendraudama su senesniais žmonėmis, kad jų didžiausia svajonė, kad vaikai neemigruotų, kad išliktų Joniškyje ar kažkur šalia, kad būtų tikri, kad gali likti Lietuvoje, kad anūkai galėtų atvažiuoti

pas savo senelius. Tas dalyvavimas rinkiminėje kampanijoje davė suvokimą kaip gyvena mano žemiečiai.“ R. Bilkštytė laidos metu pasidžiaugia susitikimais su savo gimtojo krašto gyventojais. „Tie susitikimai iš naujo pažinti ir suprasti, kokie darbštūs žmonės gyvena, buvo daug gražių susitikimų, netikėtų susitikimų. Ir aš manyčiau, kad yra užmiršta, kaip jūs sakot, kad jis toks nelabai įspūdingas kraštas, tai aš nesutikčiau, nes iš tikrųjų kiek yra įdomių žmonių, bitininkų, <...> vynuogynų vynuogynai Joniškio miestelį išauginti. Ir būtų labai smagu, kad joniškiečiai džiaugtųsi savo miesteliu“. Taip pat R. Bilkštytė pažymi, „o politikai turėtų būti profesionesni, kad daugiau žinotų, ko jie eina į Seimą“.

10.6. Nuo laidos 33 min. kalbama apie socialinę atskirtį Lietuvoje. „Labai daug aplankiau žmonių krašte, labai daug gražių didelių ūkių, sodybų, tačiau iš kitos pusės negalima užsimerkti, kiek yra tikrai socialiai jautrių žmonių. Yra labai nemažai sunkiai gyvenančių. Kaip mano draugė, mokytoja, mokyklos direktorė, pasakoja, važiuoja pati atvežti mokinius į mokyklą, vien dėl to, kad niekas tų vaikų nepažadina, nerūpi, ar turi valgyti. <...> Bet reikia suprasti, kad išvažiuoti mokytis į miestą jeigu nėra paramos iš giminių, beveik neįmanoma“. Laidoje taip pat kalbama apie pensijų dydį. „Pensijos gal ir nėra didžiausios, jos turėtų būti didesnes, jei dabartiniai dirbantys, priimančys sprendimus, nesupras, kad jei nebus kažkokios paramos darbo jėgai <...> vien pensija sotus nebūsi, jei visi vaikai, anūkai bus išvažiuavę“.

10.7. Laidoje R. Bilkštytė taip pat kalba apie investicijas meno srityje: „reikia remti jaunus menininkus, kad jie galėtų toliau tobulėti“. Laidos vedėjas teiraujasi ir apie sveiką gyvenimo būdą. R. Bilkštytė pažymi, kad reikia „žiūrėti optimistiškai į gyvenimą, kiekvieną dieną pastebėti kažką gražaus, tvarkytis su savo mintimis. O kūnas tada natūraliai nori džiaugtis, daugiau judėti. Iš principo aš esu ir jogos mokytoja“.

11. 2020 m. birželio 25 d. transliuotoje laidoje „Studija 50“ buvo kalbinama vienintelė kandidatė į Lietuvos Respublikos Seimo narius R. Bilkštytė. VRK duomenimis, ankstesnėse laidose kiti kandidatai į Lietuvos Respublikos Seimo narius taip pat nebuvo kalbinti. Pirmiau minėtoje laidoje apie R. Bilkštytę formuojamas veiklios, daug pasiekusios, atkaklios moters įspūdis. Laidoje R. Bilkštytė taip pat giria apygardos, kurioje kandidatuoja, gamtos grožį, kalba apie Joniškio rajono gyventojų problemas ir lūkesčius. R. Bilkštytė kvestionuoja politikų požiūrį į mokesčių sistemą bei siūlo principus, kuriais vadovaujantis būtų galima pasiekti geresnių rezultatų, pavyzdžiui, sumažinti mokesčių nuslėpimą. Atkreiptinas dėmesys, kad apie paprastą mokesčių sistemą kandidatė kalba ir savo rinkimų programoje¹: „Teisinga ir paprasta mokesčių sistema. Mokesčiai paliečia visus. Svarbu, kad juos priimant dalyvautų žmonės, kurie gerai supranta mokesčių sistemą, mato jos trūkumus. Mokesčių našta paprastiems gyventojams didėja, smulkiam ir vidutiniam verslui sunku

¹ https://www.vrk.lt/documents/10180/722887/46_ziemgalos_vakarine_24_compressed.pdf/886b4679-bd56-487e-970b-67939fe219a8

konkuruoti“ , taip pat akcentuoja savo patirtį: „Tikiu, kad mano profesinės žinios padės sukurti teisingesnę ir paprastesnę mokesinę sistemą“.

12. Pažymėtina ir tai, kad R. Bilkštytė kandidatė į Lietuvos Respublikos Seimo narius registruota 2020 m. birželio 1 d., o laida transliuota 2020 m. birželio 25 d., tad skleidžiama informacija turėjo būti vertinta itin atsargiai. Vertintina, kad pirmiau minėtoje laidoje R. Bilkštytė, pasakodama apie savo gyvenimą, galėjo atskleisti savo teigiamas savybes, požiūrį ir vertybes. Nors laidoje nebuvo tiesiogiai agituojama, tačiau vieno kandidato dalyvavimas laidoje laikytinas to asmens propagavimu, taip pat vieno kandidato dalyvavimas laidoje pažeidžia kandidatų lygiateisiškumo principą, kadangi nebuvo sudarytos sąlygos visiems norintiems kandidatams pasisakyti.

13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į VIEK nuomonę, laida laikytina politine reklama.

14. Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos*.

15. Įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama, nepažymėta pagal teisės aktų reikalavimus arba pažymėta nesilaikant teisės aktų reikalavimų, laikoma paslėpta politine reklama ir yra draudžiama*. Laida nebuvo pažymėta kaip politinė reklama. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad *Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme, rinkimų įstatymuose ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatyme nustatytų politinės reklamos skleidimo reikalavimų nesilaikymas užtraukia baudą viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų vadovams arba kitiems už viešosios informacijos skleidimą ar visuomenės informavimo priemonės turinį atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų*.

16. Svarstant dėl atsakomybės taikymo, atsižvelgtina į tai, kad laida iš tinklalapio www.lrt.lt buvo pašalinta VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos iniciatyva iškart gavus VRK paklausimą dėl transliuotos laidos su R. Bilkštyte.

Dėl politinės kampanijos išlaidų

17. Pagal Įstatymo 14 straipsnio 4 dalies 1 punktą, *politinės kampanijos išlaidomis pripažįstamos politinės kampanijos dalyvio politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos ir prisiimti įsipareigojimai, skirti politinei reklamai ar kitai agitacinei medžiagai gaminti ar platinti bet kokiomis visuomenės informavimo priemonėmis ar bet koku kitu viešu būdu*. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 10 dalį, *politinės kampanijos finansavimo ataskaita – dokumentas, kuriame savarankiškas politinės kampanijos dalyvis nurodo politinei kampanijai gautas aukas ar jų sumas pagal aukotojų grupes, kitas politinei kampanijai panaudotas lėšas, aukotojus (pateikia aukotojų sąrašą) bei turėtas išlaidas ir prisiimtus įsipareigojimus (pagal išlaidų grupes)*. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad visos politinės kampanijos pajamos, išlaidos ar prisiimti

finansiniai įsipareigojimai registruojami Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje, to paties straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad politinės kampanijos finansavimo ataskaitoje nurodomos visos politinės kampanijos pajamos ir išlaidos bei priimti įsipareigojimai (pagal išlaidų grupes).

18. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį *politinės kampanijos laikotarpiu iki rinkimų ar referendumo galutinių rezultatų paskelbimo viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir sąlygas, pateiktus Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų ar referendumo dienos. Viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų pateiktus politinės reklamos įkainius ir sąlygas Vyriausioji rinkimų komisija nedelsdama paskelbia savo interneto svetainėje. Paskelbti politinės kampanijos laikotarpiu taikytini politinės reklamos įkainiai ir sąlygos negali būti keičiami prasidėjus politinei kampanijai. Ne vėliau kaip iki politinės kampanijos laikotarpio pradžios politinei reklamai taikytini įkainiai ir sąlygos gali būti keičiami Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.*

19. Kaip nurodyta atsakyme, VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija neskelbia politinės reklamos. Taigi nėra deklaravusi politinės reklamos skleidimo įkainių ir sąlygų 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų kampanijai. Pagal viešai skelbiamus VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos reklamos įkainius trečioje laiko juostoje transliuotos laidos sekundė LRT radijuje kainuoja 0,60 Eur. Neskaičiuojant muzikinių interpus, transliuota laida su R. Bilkštyte truko 42 min., tad vertinant šiais įkainiais laida būtų kainavusi 1 512 Eur.

20. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-51) 30 punktą, Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildė dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje. Pagal to paties aprašo 58 punktą, Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildė žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijos pajamas ar išlaidas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti Rūtos Bilkštytės politinė reklama 2020 m. birželio 25 d. per LRT radiją transliuotą laidą „Studija 50“.

2. Pripažinti 2020 m. birželio 25 d. per LRT radiją transliuotą laidą „Studija 50“ paslėpta politinė reklama.

3. Spręsti dėl administracinės atsakomybės taikymo atsakingiems asmenims.

4. Įvertinti 1 punkte nurodytą politinę reklamą 1 512 eurų suma.

5. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui papildyti Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatės Rūtos Bilkšytės Žiemgalos vakarinėje rinkimų apygardoje Nr. 46 rinkimų politinės kampanijos ataskaitą ir politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį 4 punkte nurodytomis išlaidomis.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Sandra

Prokofijovienė